A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2025. augusztus 1.*

„Fellebbezés – Az ukrajnai helyzetre tekintettel hozott korlátozó intézkedések – 2014/145/KKBP határozat – Az 1. cikk (1) bekezdésének záró fordulata – Olyan természetes személlyel szemben előírt korlátozó intézkedések, aki kapcsolatban áll korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó másik természetes személlyel – »Egymással családi kapcsolatban álló két személy kapcsolatának« fogalma”

A C-703/23. P. sz. ügyben,

Elena Petrovna Timchenko (lakóhelye: Genf [Svájc], képviselik: S. Bonifassi, T. Bontinck és E. Fedorova avocats)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2023. november 16-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: M.-C. Cadilhac és V. Piessevaux, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Bizottság** (képviselik: M. Carpus-Carcea, C. Giolito és H. Krämer, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: M. L. Arastey Sahún tanácselnök (előadó), D. Gratsias, E. Regan, J. Passer és B. Smulders bírák,

főtanácsnok: L. Medina,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: francia.

a főtanácsnok indítványának a 2025. április 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Fellebbezésével a fellebbező az Európai Unió Törvényszéke 2023. szeptember 6-i Timchenko kontra Tanács ítéletének (T-361/22, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2023:502) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék elutasította elsőként egyrészt az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló 2014/145/KKBP határozat módosításáról szóló, 2022. április 8-i (KKBP) 2022/582 tanácsi határozat (HL 2022. L 110., 55. o.), valamint az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló 269/2014/EU rendelet végrehajtásáról szóló, 2022. április 8-i (EU) 2022/581 tanácsi végrehajtási rendelet (HL 2022. L 110., 3. o.) (a továbbiakban együttesen: vitatott eredeti jogi aktusok) megsemmisítése iránti keresetét, másrészt az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló 2014/145/KKBP határozat módosításáról szóló, 2022. szeptember 14-i (KKBP) 2022/1530 tanácsi határozat (HL 2022. L 239., 149. o.), valamint az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló 269/2014/EU rendelet végrehajtásáról szóló, 2022. szeptember 14-i (EU) 2022/1529 tanácsi végrehajtási rendelet (HL 2022. L 239., 1. o.) (a továbbiakban együttesen: fenntartásról szóló vitatott jogi aktusok) megsemmisítése iránti keresetét, amennyiben a vitatott eredeti jogi aktusok és a fenntartásról szóló vitatott jogi aktusok (a továbbiakban együttesen: vitatott jogi aktusok) őt érintik, másodszor pedig azon nem vagyoni kár megtérítése iránti keresetét, amelyet a vitatott jogi aktusok elfogadása miatt szenvedett el.

Jogi háttér és a jogvita előzményei

2 A jelen ügy ténybeli és jogi hátterét a megtámadott ítélet 2–16. pontja ismerteti. A jelen eljárás szempontjából ez a következőképpen foglalható össze és egészíthető ki.

A 2014/145 határozat

3 Az Oroszországi Föderáció fegyveres erői által 2022. február 24-én Ukrajna ellen indított inváziót követően az Európai Unió Tanácsa 2022. február 25-én elfogadta az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló 2014/145/KKBP határozat módosításáról szóló (KKBP) 2022/329 határozatot (HL 2022. L 50., 1. o.).

4 A 2022/329 határozattal módosított, az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. március 17-i 2014/145/KKBP tanácsi határozat (HL 2014. L 78., 16. o.; a továbbiakban: 2014/145 határozat) 1. cikkének (1) bekezdése megtiltja a többek között az a), b) és e) pontjában megállapított kritériumoknak megfelelő természetes személyeknek a tagállamok területére történő beutazását vagy azon történő átutazását. míg a 2014/145 határozat 2. cikkének (1) bekezdése előírja a többek között az a), d) és g) pontjában megállapított kritériumoknak megfelelő természetes személyek pénzeszközeinek befagyasztását; e kritériumok lényegében

azonosak a 2014/145 határozat 1. cikke (1) bekezdésének a), b) és e) pontjában megállapított kritériumokkal. Továbbá e határozat 1. cikke (1) bekezdésének záró fordulata és 2. cikke (1) bekezdésének záró fordulata kimondja, hogy ilyen korlátozó intézkedések többek között az említett kritériumok alapján korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó természetes személyekkel kapcsolatban álló természetes személyekkel szemben is előírhatók.

5 A 2014/145 határozat 1. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok megtesznek minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy megakadályozzák az alábbi személyeknek a területükre történő beutazását vagy azon való átutazását:

a) az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét vagy Ukrajna stabilitását vagy biztonságát aláásó vagy fenyegető, vagy a nemzetközi szervezetek Ukrajnában végzett munkáját akadályozó intézkedésekért vagy politikákért felelős, azokat támogató vagy végrehajtó természetes személyek;

b) a Krím annektálásáért vagy Ukrajna destabilizálásáért felelős orosz döntéshozók részére anyagi vagy pénzügyi támogatást nyújtó, illetve általuk előnyökhöz jutó természetes személyek;

[…]

e) a Krím annektálásáért és Ukrajna destabilizálásáért felelős Oroszországi Föderáció kormányának jelentős bevételi forrást biztosító gazdasági ágazatokban tevékenykedő vezető üzletemberek,

valamint a velük kapcsolatban álló természetes személyek, a mellékletben felsoroltak szerint.”

A 269/2014 rendelet

6 2022. február 25-én a Tanács elfogadta az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló 269/2014/EU rendelet módosításáról szóló (EU) 2022/330 rendeletet (HL 2022. L 51., 1. o.).

7 Ennek keretében a Tanács a 2022/330 rendelettel módosított, az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló 269/2014/EU rendelet (HL 2014. L 78., 6. o.; a továbbiakban: 269/2014 rendelet) 3. cikke (1) bekezdésének a), d), és g) pontjába, valamint záró fordulatába a jelen ítélet 5. pontjában említettekkel azonos kritériumokat vezetett be.

A vitatott jogi aktusok

A vitatott eredeti jogi aktusok

8 2022. április 8-án a Tanács az ukrajnai helyzet súlyosságára tekintettel elfogadta a vitatott eredeti jogi aktusokat. E jogi aktusok mindegyikének (6) és (7) preambulumbekezdése kimondja:

„(6) Az Európai Tanács a 2022. március 24-i következtetéseiben kijelentette, hogy Oroszország Ukrajna ellen folytatott agresszív háborúja súlyosan sérti a nemzetközi jogot, valamint rengeteg emberéletet követel, és annak következtében polgári személyek szenvednek sérüléseket, továbbá kijelentette, hogy az [Európai] Unió továbbra is készen áll arra, hogy felszámolja a kiskapukat, és fellépjen a szankciók tényleges és lehetséges megkerülése ellen, valamint hogy gyors ütemben további koordinált erőteljes szankciókat vezessen be Oroszországgal és Belarusszal szemben annak érdekében, hogy hatékonyan meg tudja hiúsítani Oroszország képességét az agresszió folytatására.

(7) Tekintve a helyzet súlyosságát, a Tanács úgy véli, hogy célszerű korlátozó intézkedéseket bevezetni az Oroszországi Föderáció kormányának jelentős bevételi forrást biztosító gazdasági ágazatokban tevékenykedő vezető üzletemberekkel, valamint az Oroszországi Föderáció kormányát támogató vagy általa előnyökhöz jutó személyekkel, valamint az említett személyekkel kapcsolatban álló természetes személyekkel szemben, beleértve az említettek által jogosulatlanul előnyökhöz jutó családtagokat is.”

9 Továbbá e jogi aktusokkal a fellebbező nevét felvették a 2014/145 határozat mellékletét képező, illetve a 269/2014 rendelet I. mellékletében szereplő jegyzékbe a következő okokból:

Elena [Petrovna] Timchenko a [2014/145 határozatban] foglalt jegyzékben szereplő Gennady Timchenko milliárdos felesége. A Timchenko Alapítványon (Foundation Timchenko) keresztül részt vesz a férje közügyeiben. Ennélfogva Elena Timchenko Gennady Timchenko által előnyökhöz jut, aki felelős olyan tevékenységek és politikák támogatásáért, amelyek aláássák Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét, valamint felelős a Krím annektálásáért és Ukrajna destabilizálásáért felelős orosz döntéshozók részére pénzügyi és anyagi támogatást nyújtásáért, illetve azért, hogy általuk előnyökhöz jut.”

A fenntartásról szóló vitatott jogi aktusok

10 2022. szeptember 14-én a Tanács elfogadta a jegyzékeken való további szerepeltetésről szóló vitatott jogi aktusokat a felperessel szemben elfogadott korlátozó intézkedések meghosszabbítása érdekében. E jogi aktusok ugyanazokon az indokokon alapulnak, mint amelyek a vitatott eredeti jogi aktusokban szerepelnek, és amelyeket az előző pont megismétel.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

11 2022. június 17-i keresetlevelével a felperes azt kérte a Törvényszéktől, hogy az semmisítse meg a vitatott jogi aktusokat az őt érintő részükben, és ítéljen meg számára kártérítést az e jogi aktusok elfogadása miatt állítólagosan őt ért nem vagyoni kárért. Megsemmisítés iránti keresetében többek között arra hivatkozott, hogy a Tanács értékelési hibát követett el, amikor úgy ítélte meg, hogy többek között a 2014/145 határozat 1. cikke (1) bekezdésének záró fordulata értelmében véve

„kapcsolatban áll” a férjével (a továbbiakban: a kapcsolatban állás kritériuma), akivel szemben többek között e határozat 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján korlátozó intézkedéseket írtak elő (a továbbiakban: a) kritérium).

12 A megtámadott ítéletben a Törvényszék a megtámadott ítélet 67–85. pontjában többek között elutasította a fellebbezőnek a mérlegelési hibára alapított jogalapját. A Törvényszék, miután ezen ítélet 74–76. pontjában úgy ítélte meg, hogy a kapcsolatban állás fogalma többek között ugyanazon család azon tagjaira vonatkozik, akik az őket összekötő családi kapcsolaton túlmutató közös érdekekkel rendelkeznek, és hogy e meghatározást nem kérdőjelezik meg a vitatott eredeti jogi aktusok (7) preambulumbekezdései, ezen ítélet 77. és 78. pontjában megállapította, hogy a fellebbező, aki a Timchenko Alapítvány igazgatótanácsának tagja, és férje alapítói voltak ezen alapítványnak, és aktív szerepet játszottak benne, mivel közvetlenül részt vettek annak operatív tevékenységében, és jelentős jogkörökkel rendelkeznek.

13 A Törvényszék tehát ugyanezen ítélet 79. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a Tanács mérlegelési hiba elkövetése nélkül állapíthatta meg, hogy a fellebbező a Timchenko Alapítványon belül kapcsolatban állt férjével, aki – amint az a 2023. szeptember 6-i Timchenko kontra Tanács ítéletből (T-252/22, EU:T:2023:496) következik – maga is megfelelt többek között az a) kritériumnak, és ennek következtében korlátozó intézkedéseket fogadhat el vele szemben.

14 A Törvényszék továbbá a megtámadott ítélet 82. pontjában elutasította a fellebbező azon érvét, amely szerint a Timchenko Alapítványban folytatott tevékenységei nem álltak kapcsolatban Ukrajna lerohanásával, mivel az a) kritérium nem írja elő ilyen kapcsolat bizonyítását.

15 A Törvényszék, miután egyébként elutasította a fellebbező többi jogalapját is, valamint elutasította kártérítési kérelmét, a keresetet teljes egészében elutasította.

A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

16 Fellebbezésében a fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– érdemben döntse el a keresetet és semmisítse meg a megtámadott jogi aktusokat a rá vonatkozó részükben;

– a Tanácsot kötelezze mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú eljárás költségeinek viselésére.

17 A Tanács azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést, és

– a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

18 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést, és

– a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

19 Fellebbezésének alátámasztására a fellebbező három jogalapra hivatkozik, amelyek közül az első azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a „közös érdekek” fogalmával összefüggésben önkényesen és visszaélésszerűen tágan értelmezte a kapcsolatban állás kritériumát, a második a 2022/582 határozat (7) preambulumbekezdésében szereplő „jogellenesen” kifejezés értelmezése során elkövetett téves jogalkalmazáson, a harmadik pedig az e kritériumnak a korlátozó intézkedések által követett célra tekintettel történő értelmezése során elkövetett téves jogalkalmazáson, valamint az indokolási kötelezettség megsértésén alapul.

Az első jogalapról

A felek érvei

20 Első jogalapjával a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az tévesen alkalmazta a jogot a kapcsolatban állás kritériumának értelmezése során, mivel az lehetővé tenné e kritérium természetes személyekre való alkalmazását pusztán a korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személlyel fennálló családi kapcsolat fennállása miatt, ami ellentétes a többek között a 2012. március 13-i Tay Za kontra Tanács ítéletből (C-376/10 P, EU:C:2012:138) eredő ítélkezési gyakorlattal. A Törvényszék ugyanis a megtámadott ítélet 74. és 76. pontjában úgy ítélte meg, hogy amennyiben valamely természetes személy olyan személy családtagja, akivel szemben ilyen intézkedéseket hoztak, meg kell állapítani a „közös érdekek összefonódásának” objektív fennállását, amely érdekeknek nem feltétlenül kell sem gazdasági tevékenységben megnyilvánulniuk, sem közös jogi struktúrában formalizálódniuk. E meghatározatlan kifejezésekkel a Törvényszék számos helyzetet kívánt lefedni, anélkül hogy a puszta családi kapcsolaton túlmutató közös érdekeket azonosított volna, és anélkül, hogy pontosította volna a „közös érdekek összefonódása” fogalmát, megsértve ezzel a jogbiztonság elvét.

21 Elismerve, hogy figyelembe kell venni az egyes ügyek körülményeit és körülményeit, a fellebbező úgy véli, hogy az ilyen összefonódás objektív fennállásának megállapításához a Törvényszéknek ki kellett volna fejtenie, hogy az ilyen közös érdekek jellegüknél, minőségüknél és mennyiségüknél fogva mennyiben haladják meg a családi kapcsolatokban rejlő egyszerű érdekközösséget. Márpedig a megtámadott ítéletben a Törvényszék anélkül állapította meg, hogy a fellebbező kapcsolatban állt férjével, hogy bármilyen olyan üzleti kapcsolatot vagy közös – gazdasági, tőke- vagy egyéb – érdeket azonosított volna, amely a két házastárs között a közöttük fennálló családi kapcsolaton túl áll fenn. A fellebbező kifejti, hogy a megtámadott ítélet 77. és 78. pontjában a Törvényszék megelégedett azzal, hogy a fellebbező és férje közötti kapcsolatot a jótékonysági szervezet alapítói jogállásához kapcsolódó szokásos feladatokból és jogkörökből vezette le, holott a házastársaknak a jótékonysági tevékenység végzéséhez fűződő közös érdeke a családi kapcsolatuk keretébe illeszkedik.

22 A Tanács úgy véli, hogy a fellebbező a ténybeli elemeknek a Törvényszék által a megtámadott ítélet 77. és 78. pontjában elvégzett értékelését kívánja megkérdőjelezni. Márpedig a tények és bizonyítékok értékelése az e fellebbező által a jelen ügyben fel nem hozott elferdítés esetét kivéve nem minősül olyan jogkérdésnek, amelyet a fellebbezési eljárásban a Bíróság felülvizsgálhatna, így e fellebbező érveit e tekintetben elfogadhatatlanoknak kell nyilvánítani. Egyebekben a Tanács vitatja a fellebbező érdemi érveit.

23 A Bizottság vitatja a fellebbező érvelésének megalapozottságát.

A Bíróság álláspontja

– *Az elfogadhatóságról*

24 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk és az Európai Unió Bírósága alapokmányának 58. cikke értelmében a fellebbezés kizárólag jogkérdésre vonatkozhat. Kizárólag a Törvényszéknek van hatásköre a releváns tények megállapítására és értékelésére, valamint a bizonyítékok értékelésére. E tények és bizonyítékok értékelése tehát – az elferdítésük esetét kivéve – nem minősül jogkérdésnek, amelyet mint ilyet fellebbezés keretében a Bíróságnak felül kellene vizsgálnia (2024. október 4-i Ferriere Nord kontra Bizottság ítélet, C-31/23 P, EU:C:2024:851, 89. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezzel szemben a Bíróság az EUMSZ 256. cikk alapján hatáskörrel rendelkezik a tények jogi minősítésének és az abból a Törvényszék által levont jogkövetkezményeknek a felülvizsgálatára (2014. október 1-jei Tanács kontra Alumina ítélet, C-393/13 P, EU:C:2014:2245, 16. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 A jelen ügyben a Tanács úgy véli, hogy a fellebbező egyes érveivel a tényeknek és bizonyítékoknak a Törvényszék által a megtámadott ítélet 77. és 78. pontjában elvégzett értékelését kívánja megkérdőjelezni.

26 Ezen elfogadhatatlansági kifogásnak nem lehet helyt adni. A fellebbezésből ugyanis egyértelműen kitűnik, hogy első jogalapjával a fellebbező nem a férjével való kapcsolatára vonatkozó, a Törvényszék által a megtámadott ítélet 77. és 78. pontjában tett ténybeli megállapításokat és értékeléseket kívánja megkérdőjelezni. E pontok vitatásával azt kifogásolja, hogy a Törvényszék ezen ítélet 79. pontjában anélkül állapította meg ilyen kapcsolat fennállását, hogy – figyelmen kívül hagyva az általa az ezen ítélet 74. és 76. pontjában meghatározott kritériumokat – olyan közös érdekeket azonosított volna, amelyek a két házastársat a családi kapcsolatukon túl egymáshoz fűzik. E körülmények között a fellebbező érvei a jelen ítélet 24. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatra figyelemmel a tények jogi minősítésének felülvizsgálatára és az abból a Törvényszék által levont jogkövetkezményekre vonatkoznak. Ezért az első jogalap teljes egészében elfogadható.

– *Az ügy érdeméről*

27 Első jogalapjával a fellebbező először is azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a megtámadott ítélet 74. és 76. pontjában a többek között a 2012. március 13-i Tay Za kontra Tanács ítéletből (C-376/10 P, EU:C:2012:138) eredő ítélkezési gyakorlat figyelmen kívül hagyásával olyan tág értelmezést fogadott el a kapcsolatban állás kritériumáról, hogy pusztán a korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személyhez fűződő családi kapcsolat fennállása alapján is alkalmazható természetes személyekre. Úgy véli továbbá, hogy a Törvényszék által elfogadott tág értelmezés sérti a jogbiztonság elvét.

28 A jelen ügyben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 74. és 76. pontjában úgy ítélte meg, hogy a kapcsolat fogalma többek között olyan természetes vagy jogi személyekre vonatkozik, akiket általános jelleggel közös érdekek fűznek össze, anélkül azonban, hogy gazdasági tevékenységen alapuló kapcsolatra lenne szükség. Így e fogalom minden olyan természetes személyre vonatkozik, aki a korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személlyel fennálló családi kapcsolatán túlmutató kapcsolatban áll. A Törvényszék pontosította, hogy amennyiben e

személyek között családi kapcsolat áll fenn, bizonyítani kell a „közös érdekek összefonódásának” objektív fennállását, amelynek azonban nem feltétlenül kell az e célból létrehozott jogi struktúrában formalizálódnia.

29 Ez a meghatározás nem jelenti a kapcsolat fogalmának pusztán családi kapcsolat meglétére való korlátozását. A Törvényszék által elfogadott értelmezés ugyanis azt jelenti, hogy az ilyen kapcsolaton objektíve túlmutató közös érdekeket kell bizonyítani ahhoz, hogy a családtagokat a kapcsolatban állás kritériuma értelmében véve „kapcsolatban állónak” lehessen tekinteni.

30 Ezáltal a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az ilyen tagok közös érdekeinek meg kell haladniuk a minden családi kapcsolathoz szorosan hozzátartozó egyszerű érdekközösséget.

31 Mivel elegendő, ha az ilyen közös érdekek objektíve túlmutatnak a két érintett személy közötti családi kapcsolaton, nem szükséges – amint azt a Törvényszék helyesen megállapította, és a fellebbező állításával ellentétben –, hogy ezek az érdekek gazdasági tevékenységben nyilvánuljanak meg, vagy hogy jogi struktúrában formalizálódjanak.

32 Figyelembe véve ugyanis azt a tényt, hogy a többek között a 2014/145 határozat 1. cikke (1) bekezdésének záró fordulatában szereplő „kapcsolatban álló” kifejezést általános jelleggel, további pontosítás vagy kontextusba helyezés nélkül használják, és hogy – amint az lényegében az egyes vitatott jogi aktusok (6) és (7) preambulumbekezdéséből is kitűnik – a korlátozó intézkedéseknek az olyan személyekkel kapcsolatban álló személyekkel szembeni előírása, akik ilyen intézkedések hatálya alá tartoznak, az ezen intézkedések megkerülésével kapcsolatos kockázat elkerülésére irányul (lásd analógia útján: 2018. június 14-i Makhlouf kontra Tanács ítélet, C-458/17 P, EU:C:2018:441, 79. pont; 2020. október 1-jei Souruh kontra Tanács ítélet, C-350/19 P, EU:C:2020:784, 83. pont), a kapcsolat fogalmát tágan kell értelmezni, következésképpen az nem korlátozható az üzleti, a gazdasági vagy a tőkekapcsolatokra (lásd analógia útján: 2021. november 11-i Bank Sepah ítélet, C-340/20, EU:C:2021:903, 56. pont).

33 A Törvényszék továbbá nem sértette meg a jogbiztonság elvét, amikor a kapcsolat fogalmát a jelen ítélet 28. pontjában kifejtett módon értelmezte. Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy ez az elv, amely megköveteli, hogy a jogszabályok egyértelműek és pontosak legyenek, és hogy alkalmazásuk előre látható legyen a jogalanyok számára, különösen olyankor, amikor kedvezőtlen következményeik lehetnek, nem értelmezhető úgy, mint amely arra kötelezi az uniós jogalkotót vagy bíróságot, hogy egy olyan szabály keretében, amelyet az előbbi elfogad, az utóbbi pedig értelmez, megemlítse azokat a különböző konkrét eseteket, amelyekben valamely absztrakt norma alkalmazható, amennyiben ezen esetek mindegyike nem határozható meg előre (lásd ebben az értelemben: 2024. október 4-i Litvánia és társai kontra Parlament és Tanács [Mobilitási csomag] ítélet, C-541/20–C-555/20, EU:C:2024:818, 159. és 160. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Amint azt a főtanácsnok az indítványának 55. pontjában hangsúlyozta, a Törvényszék a megtámadott ítélet 74. és 76. pontjában – amint az a jelen ítélet 28. pontjából kitűnik – kellően egyértelmű és pontos kritériumokat határozott meg e fogalom két, családi kapcsolatban álló személy esetében történő alkalmazásához, noha nem volt köteles részletesen megemlíteni azokat az eseteket, amelyekben az említett fogalom alkalmazható, mivel egyrészt azt tágan kell értelmezni, másrészt pedig, amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 74. pontjában rámutatott, és amint azt a fellebbező maga is elismeri a Bírósághoz benyújtott beadványaiban, az általa lefedhető kapcsolattípusok a „szóban forgó összefüggésektől és körülményektől” függenek.

35 Másodszor a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 79. pontjában azt a következtetést vonta le, hogy a fellebbező kapcsolatban áll férjével, noha – ellentétben azzal, amit ezen ítélet 74–76. pontjában bejelentett – az említett ítélet 77. és 78. pontjában tett ténymegállapításokra tekintettel nem határozta meg a két házastárs családi kapcsolatán túli „közös érdekek összefonódásának” objektív fennállását.

36 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy azon indokok jogszerűségének felülvizsgálata címén, amelyeken valamely személy nevének a korlátozó intézkedésekkel érintett személyek jegyzékébe történő felvételére vagy azon való fenntartására vonatkozó határozat alapul, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében biztosított bírósági felülvizsgálat hatékonysága megköveteli, hogy az uniós bíróság a hivatkozott indokok kellően pontos és konkrét jellegén kívül megvizsgálja azt a kérdést is, hogy elegendő alapot képeznek-e ezen indokok, vagy legalább azok egyike önmagában, e határozat alátámasztásához. Továbbá az uniós bíróság köteles meggyőződni arról, hogy e határozat, amely az érintett személy tekintetében egyedi hatállyal rendelkezik, kellően szilárd ténybeli alappal rendelkezik. Ez ugyanis az e határozat alapjául szolgáló indokolásban állított tények vizsgálatát feltételezi, így a bírósági felülvizsgálat nem korlátozódik a hivatkozott indokok absztrakt hihetőségének értékelésére, hanem arra a kérdésre vonatkozik, hogy ezek az indokok, vagy legalább az egyik, önmagában elegendőnek tekintett indok ugyanezen határozat alátámasztására megalapozott-e (lásd ebben az értelemben: 2013. július 18-i Bizottság és társai kontra Kadi ítélet, C-584/10 P, C-593/10 P és C-595/10 P, EU:C:2013:518, 118. és 119. pont; 2013. november 28–i Tanács kontra Manufacturing Support & Procurement Kala Naft ítélet, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 72. és 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. december 19-i Azarov kontra Tanács ítélet, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Amint az a megtámadott ítéletnek a fellebbezésben nem vitatott 47. pontjából kitűnik, a fellebbezővel szemben azzal az indokkal alkalmaztak korlátozó intézkedéseket a kapcsolatban állás kritériuma alapján, hogy a Timchenko Alapítványban kifejtett tevékenysége révén részt vett férje, G. Timchenko közügyeiben, és abból hasznot húzott.

38 A megtámadott ítélet 77. és 78. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a fellebbező és férje létrehozta a Timchenko Alapítványt, és közvetlenül részt vett annak operatív tevékenységében. Azt is megállapította, hogy az ezen alapítványban betöltött aktív szerepüket megerősítik többek között az ott ellátott feladatok és ott gyakorolt jogkörök. Ennélfogva nem róható fel a Törvényszéknek, hogy nem vizsgálta meg, hogy e ténybeli elemek megfelelnek-e a kapcsolat fogalmának a megtámadott ítélet 74–76. pontjában meghatározott kritériumainak.

39 Következésképpen a fellebbező állításával ellentétben meg kell állapítani, hogy – amint arra a főtanácsnok az indítványának 62. pontjában rámutatott – annak a megtámadott ítélet 79. pontjában történő megállapítása érdekében, hogy e fellebbező a kapcsolatban állás kritériuma értelmében véve kapcsolatban állt a férjével, a Törvényszék helyesen állapíthatta meg, hogy e házastársakat olyan közös érdekek kötik össze, amelyek túlmutatnak a bármely – akár házassági – családi kapcsolathoz szorosan hozzátartozó egyszerű érdekközösségen.

40 Mindezen indokokra tekintettel az első jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A második jogalapról

A felek érvei

41 Második jogalapja keretében a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a 2022/582 határozat (7) preambulumbekezdésében szereplő „jogosulatlanul” kifejezést értelmezte. Az uniós jogalkotó ugyanis azáltal, hogy lehetőséget adott a kapcsolatban állás kritériumának azon családtagokra történő alkalmazására, akik olyan személy által jutnak jogalap nélkül előnyökhöz, aki maga korlátozó intézkedések hatálya alatt áll, annak elkerülése érdekében, hogy az ilyen családtagokkal szemben kizárólag családi kapcsolatuk miatt korlátozó intézkedéseket alkalmazzanak, jogalap nélküli előny, vagyis a rendes családi kapcsolaton túlmutató, meghatározott mértékű különleges előny bizonyítását kívánta előírni.

42 Márpedig a megtámadott ítélet 76. pontjában a Törvényszék úgy értelmezte a „jogosulatlanul” kifejezést, hogy az az érintett családtagnak betudható erkölcsi elemnek, nevezetesen annak bizonyítását követeli meg, hogy e családtagnak tudomással kellett bírnia arról, hogy az előny olyan személytől származik, aki teljesíti a korlátozó intézkedések elfogadásához előírt kritériumok valamelyikét. Azonkívül, hogy lehetetlen bizonyítani az ilyen tudomásszerzés hiányát, a fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék által elfogadott értelmezés „nem észszerű”, mivel a Törvényszék nem fejti ki, hogy e tudatosítás mennyiben teheti objektíve jogalap nélkülivé a családi kapcsolatból származó előnyöket. Ezenkívül ez az értelmezés arra kötelezné az érintett családtagot, hogy előzetesen határozza meg, hogy az a személy, akivel családi kapcsolatban áll, megfelel-e a 2014/145 határozathoz hasonló jogi aktusban előírt nyilvántartásba vételi kritériumoknak, ami ellentétes lenne az előreláthatóság elvével.

43 A Tanács és a Bizottság vitatja a fellebbező érveit, ám másodlagosan egyetért abban, hogy a Törvényszék valóban nem helyesen értelmezte a „jogosulatlanul” kifejezést.

A Bíróság álláspontja

44 Második jogalapjával a fellebbező lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 76. pontjában nem értelmezte helyesen a két vitatott eredeti jogi aktus egyikében, a 2022/582 határozatban, mégpedig annak (7) preambulumbekezdésében szereplő „jogosulatlanul” kifejezést.

45 A 2022/582 határozat (7) preambulumbekezdése – akárcsak egyébként a második vitatott eredeti jogi aktus, a 2022/581 végrehajtási rendelet, mégpedig annak (7) preambulumbekezdése – kimondja, hogy célszerű korlátozó intézkedéseket bevezetni az Oroszországi Föderáció kormányának jelentős bevételi forrást biztosító gazdasági ágazatokban tevékenykedő vezető üzletemberekkel kapcsolatban álló természetes személyekkel szemben, és hogy ezek a kapcsolatban álló természetes személyek – amint az a „beleértve” kifejezésből következik – magukban foglalhatják az említett üzletemberek által „jogosulatlanul” előnyökhöz jutó családtagokat is.

46 A megtámadott ítélet 76. pontjában a Törvényszék többek között megállapította, hogy az uniós jogalkotó a „jogosulatlanul” határozószó használatával nyilvánvalóvá kívánta tenni, hogy az érintett családtagnak tudnia kellett arról, hogy az előny olyan személytől származik, aki teljesíti a korlátozó intézkedések elfogadását igazoló kritériumok valamelyikét.

47 E tekintetben meg kell állapítani, hogy – amint azt a felek egyhangúlag elismerik – a Törvényszék nem megfelelően értelmezte a vitatott eredeti jogi aktusok (7) preambulumbekezdéseiben szereplő „jogosulatlanul” határozószót.

48 Egyrészt ugyanis e (7) preambulumbekezdés megfogalmazásából nem tűnik ki, hogy az előny jogalap nélküli jellegének szükségszerűen egy szándékos elemtől, nevezetesen attól kell függenie, hogy az érintett családtag erről tudomással bírt-e.

49 Másrészt a kapcsolat fogalma nem felel meg, és nem is korlátozható kizárólag azokra az esetekre, amikor valamely családtag a korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személytől előnyre tesz szert amiatt, hogy e családtag tudatában van annak, hogy ez az előny olyan személytől származik, aki megfelel egy vagy több jegyzékbe vételi feltételnek. Tekintettel ugyanis arra, hogy a korlátozó intézkedéseknek a kapcsolatban állás kritériuma alapján történő előírása – amint az a jelen ítélet 32. pontjából kitűnik – a kijátszás kockázatának elkerülésére irányul, az ilyen cél nem lenne teljes mértékben és hatékonyan elérhető, ha az érintett családtag tekintetében szisztematikusan bizonyítani kellene az ilyen tudat fennállását. Ennélfogva a „jogosulatlanul” kifejezésnek a Törvényszék által elfogadott értelmezése ellentétes a kapcsolatban állás kritériuma által követett céllal.

50 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a vitatott eredeti jogi aktusok (7) preambulumbekezdései arra irányulnak, hogy – pusztán példálózó jelleggel a „beleértve” kifejezés használata miatt, és ennélfogva a kapcsolatban állás egyéb formáinak sérelme nélkül – egyértelművé tegye a kapcsolatban állás fogalmát abban az esetben, ha a két kapcsolatban álló személy között családi kapcsolat áll fenn. E (7) preambulumbekezdések azt az elgondolást tükrözik, hogy – amint az a jelen ítélet 30. és 31. pontjában kifejtésre került – valamely természetes személy nem tartozhat korlátozó intézkedések hatálya alá, amennyiben nem áll kapcsolatban – olyan közös érdekek révén, amelyek objektíve túlmutatnak az őket összekötő családi kapcsolaton – olyan személyekkel, akikre magukra az ilyen intézkedések vonatkoznak.

51 A Törvényszék által a megtámadott ítélet 76. pontjának utolsó mondatában elkövetett értelmezési hiba azonban nem érinti a megtámadott ítélet rendelkező részét, amely ezen kívül más jogi indokokon is alapul, így ezen ítéletet nem kell hatályon kívül helyezni (2021. október 6-i Prosegur Compañía de Seguridad kontra Bizottság ítélet, C-55/19 P, EU:C:2021:797, 106. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 A „jogosulatlanul” kifejezésnek a Törvényszék általi téves értelmezése ugyanis nem kérdőjelezi meg azt az értelmezést, amelyet a megtámadott ítélet 74. pontjában és 76. pontjának első mondatában a kapcsolatban állás fogalmának ugyanazon család tagjai esetében elfogadott, mivel ez utóbbi értelmezés, amint az a jelen ítélet 29–32. pontjából kitűnik, nem tartalmaz téves jogalkalmazást.

53 Ezenkívül a Törvényszék téves értelmezése nem befolyásolja azon indok megalapozottságának értékelését, amely miatt a fellebbezővel szemben korlátozó intézkedéseket hoztak. A Törvényszék ugyanis a megtámadott ítélet egyik pontjában sem vizsgálta meg, hogy a fellebbezőnek tudomása volt-e arról, hogy az az előny, amelyet a férje közügyeiben a Timchenko Alapítványon keresztül való részvételéből szerezhetett, olyan személytől származik, aki teljesíti a 2014/145 határozatban és a 269/2014 rendeletben előírt jegyzékbe vételi kritériumok valamelyikét.

54 E körülmények között a második jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A harmadik jogalapról

A felek érvei

55 Harmadik jogalapjával a fellebbező arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet 82. pontjában a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, és megsértette indokolási kötelezettségét, amikor a fellebbező azon érvét, amely szerint a Timchenko Alapítványban folytatott tevékenységei semmilyen kapcsolatban nem álltak Ukrajna lerohanásával, pusztán azzal az indokkal utasította el, hogy a fellebbező férjével szembeni korlátozó intézkedések elfogadását igazoló a) kritérium nem írja elő ilyen kapcsolat bizonyítását. A fellebbező álláspontja szerint a vele szemben a kapcsolatban állás kritériuma alapján elfogadott korlátozó intézkedéseknek szükségeseknek kell lenniük az Oroszországi Föderációval szembeni korlátozó intézkedések rendszere által követett célok megvalósításához, vagyis ahhoz, hogy nyomást gyakoroljanak az Oroszországi Föderáció kormányára, és növeljék ezen állam azon intézkedéseinek költségeit, amelyek az Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének aláásására irányulnak, ezért úgy véli, hogy a Törvényszéknek a megtámadott ítélet e pontjában ki kellett volna fejtenie, hogy a korlátozó intézkedések vele szembeni előírása mennyiben tette lehetővé e célkitűzések elérését.

56 A Tanács és a Bizottság vitatja a felperes érveit, pontosítva, hogy a Tanács úgy véli, hogy a harmadik jogalap, amennyiben az a kapcsolatban állás kritériumának és az annak alapján hozott korlátozó intézkedéseknek az arányosságára vonatkozik, elfogadhatatlan, mivel a fellebbező a Törvényszék előtt kijelentette, hogy eláll az arányosság elvének megsértésére alapított jogalaptól.

A Bíróság álláspontja

57 Harmadik jogalapjával a fellebbező lényegében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy tévesen alkalmazta a jogot, és megsértette az indokolási kötelezettségét azáltal, hogy a megtámadott ítélet 82. pontjában nem vizsgálta meg és nem fejtette ki, hogy a vele szemben előírt korlátozó intézkedések lehetővé teszik-e az Oroszországi Föderációval szembeni korlátozó intézkedések rendszere által követett célok elérését, és ha igen, mennyiben.

58 Elöljáróban hangsúlyozni kell, hogy a fellebbező a válaszában megerősíti, hogy e jogalappal nem az arányosság elvének megsértésére hivatkozik, hanem úgy véli, hogy a Törvényszéknek meg kellett volna vizsgálnia, hogy a házastársával fennálló, a köztük fennálló családi kapcsolaton túlmutató közös érdekek miatt elegendő kapcsolat állt-e fenn közte és az Oroszországi Föderációval szembeni korlátozó intézkedések rendszerének hatálya alá tartozó helyzet között. E körülmények között nem szükséges határozni a Tanács által felhozott elfogadhatatlansági kifogásról.

59 Az ügy érdemét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott ítélet 82. pontjában a Törvényszék elutasította a fellebbező azon érvét, amely szerint a Timchenko Alapítványban kifejtett tevékenységei nem kapcsolódnak Ukrajna lerohanásához. E tekintetben jelezte, hogy a többek között a 2014/145 határozatban előírt a) kritérium nem írja elő ilyen kapcsolat megállapítását.

60 A Törvényszék ezáltal nem alkalmazta tévesen a jogot, és nem sértette meg az indokolási kötelezettségét sem.

61 Először is ugyanis, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 82. pontjában lényegében helyesen megállapította, sem az a) kritérium, amely alapján korlátozó intézkedéseket fogadtak el a fellebbező férjével szemben, sem pedig a kapcsolatban állás kritériuma, amely alapján a fellebbezővel szemben ilyen intézkedéseket fogadtak el, nem írja elő, hogy a Tanács köteles lenne bizonyítani, hogy a fellebbező tevékenységei kapcsolódnak az Oroszországi Föderáció által Ukrajnával szemben folytatott destabilizáló intézkedésekhez vagy politikákhoz. Közelebbről, a kapcsolatban állás kritériuma kizárólag az érintett személy, és azon személy közötti kapcsolat fennállásától függ, akivel kapcsolatban áll, és akire egy másik jegyzékbe vételi kritérium alapján szintén korlátozó intézkedések vonatkoznak.

62 A Törvényszék indokolása egyébiránt megfelel a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatának, amely szerint a korlátozó intézkedések rendszerét létrehozó uniós jogi aktus által követett célok jelentősége igazolhatja az egyes személyeket érintő, akár jelentős mértékű hátrányos következményeket, beleértve azokat a személyeket is, akik a korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személlyel vagy szervezettel kapcsolatban álló személyekhez hasonlóan semmilyen felelősséggel nem tartoznak az érintett intézkedések elfogadásához vezető helyzetet illetően (lásd ebben az értelemben: 2008. szeptember 3-i Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-402/05 P és C-415/05 P, EU:C:2008:461, 361. és 362. pont).

63 Másodszor, a Törvényszéknek e körülmények között egyáltalán nem volt szüksége arra, hogy választ adjon a fellebbező azon érvére, amely szerint a Timchenko Alapítványban folytatott tevékenységei nem kapcsolódtak Ukrajna lerohanásához, hogy megvizsgálja azt a külön kérdést, hogy a társulás kritériuma alapján vele szemben előírt korlátozó intézkedések lehetővé teszik-e az Unió által az Oroszországi Föderációval szemben elfogadott korlátozó intézkedések rendszere által követett célok elérését. Ezenfelül elegendő emlékeztetni arra, hogy – amint az a jelen ítélet 32. pontjából kitűnik – a fellebbezőhöz hasonló, a kapcsolatban állás kritériuma által érintett személyekkel szemben előírt korlátozó intézkedések célja az elsődlegesen azon személyek vonatkozásában előírt korlátozó intézkedések megkerülése kockázatának elkerülése, akikkel e személyek kapcsolatban állnak, így mindenesetre közömbös annak vizsgálata, hogy a fellebbezővel szemben elfogadott korlátozó intézkedések lehetővé teszik-e azon többi célkitűzés elérését is, amelyeket e rendszer a jelen ítélet 55. pontjában összefoglalt állítások szerint követ.

64 Következésképpen a harmadik jogalapot is mint megalapozatlant el kell utasítani, és ennélfogva a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

65 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről. E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

66 A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Tanács és a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság Elena Petrovna Timchenkót kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások